

PRIMJENA SUSTAVA NAPREDOVANJA U POLICIJSKIM UPRAVAMA

Jurković, Robin

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic in Pozega / Veleučilište u Požegi**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:112:494783>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-17**

VELEUČILIŠTE U POŽEGI
STUDIA SUPERIORA POSEGANA

Repository / Repozitorij:

[Repository of Polytechnic in Pozega - Polytechnic in Pozega Graduate Thesis Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

VELEUČILIŠTE U POŽEGI

STUDENT: ROBIN JURKOVIĆ, MBS: 3112

PRIMJENA SUSTAVA NAPREDOVANJA U POLICIJSKIM UPRAVAMA

ZAVRŠNI RAD

Požega, 2017.godine.

VELEUČILIŠTE U POŽEGI

DRUŠTVENI ODJEL

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

**PRIMJENA SUSTAVA NAPREDOVANJA U
POLICIJSKIM UPRAVAMA**

ZAVRŠNI RAD

IZ KOLEGIJA OSNOVE UPRAVE

MENTOR: mr.sc. Antun Marinac, v.pred.

STUDENT: Robin Jurković

Matični broj studenta: 3112

Požega, 2017. godine.

SAŽETAK:

Predmet ovog završnog rada je primjena sustava napredovanja u policijskim upravama. Cilj rada je istražiti napredovanje policijskih službenika kao državnih službenika u policijskim upravama s obzirom na specifičnost obavljanja policijske službe. Strateško opredjeljenje Ministarstva unutarnjih poslova je izgradnja transparentnog sustava upravljanja ljudskim potencijalima te uređenje policijske službe. U radu se daje fokus na dva sustava napredovanja: automatski i otvoreni, a u sklopu njih na napredovanja: u plaći, zvanju te radnom mjestu prema hijerarhiji. U svezi s tim, dolazi do izražaja činjenica kako je policijska služba hijerarhijska organizacija (načelo subordinacije). Osim toga policijska služba je i karijerna služba (po ulasku u policijsku službu svaki službenik mora jasno prepoznati kakve su mu mogućnosti razvoja osobne karijere). Kod napredovanja policijskih službenika posebno se analizira: redovno, izvanredno i iznimno promaknuće. Kako policijske uprave predstavljaju upravne organizacije, teorijski dio rada potkrepljuje se praktičnim primjerom sustava napredovanja Policijskoj upravi Bjelovarsko-bilogorskoj.

Ključne riječi: hijerarhija, policija, policijski poslovi, policijski službenik, sustav napredovanja

ABSTRACT:

The subject of this final work is the implementation of the system of promotion in police administrations. The aim of the paper is to investigate the advancement of police officers as civil servants in police administrations with regard to the specificity of the police service. The strategic commitment of the Ministry of the Interior is to build a transparent human resources management system and arrange police service. The paper focuses on two progressive systems: both automatic and open, and within them, on the progression: in salary, occupation and workplace according to the hierarchy. In this connection, the fact that the police service is a hierarchical organization (principle of subordination) comes to the fore. In addition, the police service is also a career service (upon entering the police service, every employee must clearly recognize what his / her personal career development potential is). The progress of police officers is being analyzed in particular: regular, extraordinary and extraordinary promotion. As police administrations represent administrative organizations, the theoretical part of the work is backed up by a practical example of a progress system for the Police Administration in Bjelovar-Bilogora.

Keywords: hierarchy, police, police jobs, police officer, progress system

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
2. USTROJAVANJE POLICIJSKIH ORGANIZACIJA	2
2.1. Policijski službenici kao državni službenici	3
2.2. Klasifikacija radnih mjesta policijskih službenika	4
2.3. Radno vrijeme u policijskoj službi	5
2.4. Otežani uvjeti rada u policijskoj službi	5
3. ODNOS POLICIJSKOG SLUŽBENIKA PREMA RADU	7
3.1. Pravni temelji	7
3.2. Policijski poslovi i opća pravila njihova obavljanja.....	9
3.3. Policijske ovlasti i opća pravila njihove primjene.....	11
4. SUSTAV NAPREDOVANJA	13
4.1. Pravna osnova za napredovanje u državnoj službi.....	15
4.2. Pravna osnova za napredovanje policijskih službenika	17
4.2.1. Ocjenjivanje policijskih službenika.....	18
4.2.2. Redovno promaknuće	19
4.2.3. Izvanredno i iznimno promaknuće	21
5. PRAKTIČNI PRIMJER NAPREDOVANJA U POLICIJSKOJ UPRAVI BJELOVARSKO-BILOGORSKOJ	22
5.1. Ured načelnika.....	23
5.2. Služba policije	23
5.3. Operativno-komunikacijski centar policije – 192	24
5.4. Služba kriminalističke policije	24
5.5. Služba zajedničkih i upravnih poslova	25
5.6. Redovito napredovanje	25
5.7. Izvanredno napredovanje	26
5.7.1. Izvanredno napredovanje na radna mjesta rukovodećih državnih službenika	26

5.7.2. Izvanredno napredovanje na radna mjesta viših državnih službenika.....	27
5.7.3. Izvanredno napredovanje nižih državnih službenika	27
6. ZAKLJUČAK.....	29
7. LITERATURA	31
8. POPIS PRILOGA.....	34
9. PRILOZI.....	35

1. UVOD

Sustav napredovanja u upravnim organizacijama predstavlja nastavnu temu u sklopu kolegija Osnove uprave. U sklopu navedene tematike, za policijsku službu, ovaj sustav ima posebno značenje s obzirom na specifične uvjete rada u toj službi. Premda je ovaj sustav prisutan i u drugim upravnim resorima, sustav napredovanja u policijskim upravama, s obzirom na specifične uvjete rada, po sličnosti bi se mogao usporediti s zatvorskim sustavom.

Motiv za pisanje ovog završnog rada, njegov autor je pronašao u činjenici, što je i sam djelatnik u policijskoj službi i što je već u sklopu te službe, kao državni službenik prolazio određene stupnjeve napredovanja (kako je vidljivo u prilogu III.).

Duško Vrban navodi kako, osim hijerarhije pravnih akata i normi (norme i akti koji ih sadrže su u međusobnom odnosu) i odnosa između državnih tijela (jednih tijela izdaju naređenja drugom) postoji i hijerarhija između službenih osoba. Prema njemu, hijerarhija nema podjednaku težinu u svim područjima državnog ustrojstva. Ona je osobito važna u radu upravnih tijela (Vrban, D., 2003: 66,424). Stoga će se ovaj rad dotaći pitanja hijerarhije između službenih osoba, u policijskoj upravi. Nakon uvodnih razmatranja, u obradi teme, prvo će se poći od pitanja ustrojavanja policijskih organizacija, u sklopa čega će se dotaći pitanja policijskih službenika kao državnih službenika te klasifikacije radnih mjesta policijskih službenika. Također će se ukazati na činjenicu kako je policija nastala zajedno s državom i kao takva je oduvijek bila dio upravnog aparata povezanog s vlasti. Međusobnim odnosima policijskih službenika i njihovim odnosom prema radu bavit će se treće poglavlje, gdje će se analizirati njihova regulacija određenim pravnim aktima. U četvrtom i najvažnijem dijelu ovog završnog rada analizirat će se sustav napredovanja pri čemu će se naglasak staviti na redovno, izvanredno te iznimno napredovanje. Pri tome će se detaljno objasniti uvjeti za stjecanje zvanja, promaknuće i napredovanje kroz policijska zvanja, osobna zvanja prema završenom stupnju obrazovanja, oznake osobnih policijskih zvanja, funkcionalne oznake radnih mjesta policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova te uvjeti i način prevođenja stečenih osobnih policijskih zvanja u policijska zvanja sukladno Zakonu o policiji.

Prije zaključnih razmatranja, u pretposljednem poglavlju uslijedit će interpretacija teorijskog dijela na praktični primjer napredovanja u Policijskoj upravi Bjelovarsko-Bilogorskoj. Posebno će se analizirati odjeli, uredi i službe (od ureda načelnika, preko službe policije, operativno-komunikacijskog centra policije, službe kriminalističke policije do službe zajedničkih i upravnih poslova).

2. USTROJAVANJE POLICIJSKIH ORGANIZACIJA

Čitav niz vanjskih i unutarnjih čimbenika u svakoj državi određuje razvitak organizacije policije. Među vanjskim čimbenicima najznačajniji su: sustav izvršne vlasti koji ustrojava ukupnu državnu upravu i vojsku, sigurnosne prilike, sigurnosne potrebe, sigurnosna politika, sigurnosni ciljevi te kulturološke, gospodarstvene, socijalne, političke i druge prilike u kojima djeluje. U svim demokratskim društvima uspješnost policije mjeri se i cijeni kroz stanje sigurnosti u državi. Policija u svakoj državi predstavlja temeljni oslonac sustava sigurnosti. Međutim, treba imati u vidu kako za stanje sigurnosti, ma kakvo ono bilo, račun se ne može ispostavljati samo policiji. Na stanje sigurnosti u državi utiču, s jedne strane negativne sigurnosne pojave koje se definiraju kao protupravna i asocijalna ponašanja u društvu. S druge strane na stanje sigurnosti u državi utiču pozitivne sigurnosne pojave, a to su postupci policije i svih drugih u sustavnom sprečavanju nastajanja negativnih sigurnosnih pojava, kao i samozaštitno djelovanje građana. U kojoj mjeri je neki od elemenata sustava zakazao u prevenciji i represiji kriminaliteta treba problematski postaviti i sveobuhvatno analizirati. Cjelovit pristup analizi stanja sigurnosti, dakle, uključuje i ocjenu rada policije, ali i drugih činitelja u sustavu sigurnosti. Samo prosuđivanje stanja sigurnosti i donošenje ocjene njegovog stanja, pri čemu se uzimaju u obzir i pozitivne i negativne sigurnosne pojave, jest najbolji pokazatelj stvarnog stanja sigurnosti u državi. Ocjenjivanje stanja sigurnosti samo na bazi statističkih pokazatelja daje rezultate samo na kraći rok, odnosno takvi pokazatelji često nisu odraz stvarnog stanja sigurnosti u državi, a poglavito su u opreci s osjećajem sigurnosti koji imaju građani.

Policiju kao dio upravnog aparata potvrđuju autori Pušeljić i Magušić, naglašavajući kako policija nastaje zajedno sa državom i oduvijek je bila dio upravnog aparata na dispoziciji vlasti, kako bi osigurala dominirajuće koncepcije javnog reda. Stoga odnos policije i uprave predstavlja odnos dijela prema cjelini. Policija je sastavni dio državne uprave, a prema zakonskim odredbama, obnaša, među ostalim, i upravne funkcije. Tako se u ostvarenju funkcija državne uprave u granicama nadležnosti, odgovarajućih područja rada, zadataka, ovlasti i dužnosti uključuju i tijela unutarnjih poslova. To od policije, kao i od drugih tijela državne uprave, zahtijeva novu kvalitetu organiziranja i djelovanja u svezi s učinkovitim obnašanjem svih funkcija u sustavu državne uprave (Pušeljić, Magušić, 2008: 192). Eugen Pusić također potvrđuje policiju kao dio upravnog aparata, ističući kako državna uprava u ostvarivanju svojih zadaća, između ostaloga preuzima odgovornost za sigurnost državljana (Pusić, 2002: 108).

Upravljanje ljudskim potencijalima u javnoj upravi, kako naglašava Gordana Marčetić ne može se izjednačiti s onim u privatnom sektoru. To je zato što je u prirodi privatnih organizacija ostvarivanje ekonomskog interesa. Nasuprot tome, iako javna uprava treba ekonomično postupati, njen osnovni interes nije isključivo ekonomski, nego pak javni (Marčetić, 2006: 108-109.) To se može primijeniti i na policiju koja prije svega djeluje u javnom interesu.

Zakonom o policiji (Narodne novine, broj 34/11, 130/12, 89/14 - Vjerodostojno tumačenje, 151/14, 33/15 i 121/16), policija je određena kao središnja služba Ministarstva koja obavlja poslove određene zakonom i drugim propisima (članak 2.). Člankom 8 navedenog Zakona određena je jedinstvena organizacija policije u tri hijerarhijske razine:

- 1) Ravnateljstvo policije,
- 2) policijske uprave te
- 3) policijske postaje.

U sklopu prethodno navedenog članka, propisano je i kako radom policije i Ravnateljstva policije upravlja glavni ravnatelj policije koji za svoj rad odgovara ministru. Radom policijske uprave upravlja načelnik policijske uprave koji za svoj rad odgovara glavnom ravnatelju i ministru. Radom policijske postaje rukovodi načelnik policijske postaje koji za svoj rad odgovara načelniku policijske uprave. Unutarnje ustrojstvo policije utvrđuje Vlada Republike Hrvatske Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva.

Iz navedenog članka, moguće je zapaziti kako uz hijerarhiju službi postoji i hijerarhija između rukovodećih osoba (od načelnika policijske postaje, preko načelnika policijske uprave do glavnog ravnatelja policije i na kraju ministra).

Organizacijski gledajući, Pušeljić i Jelenski, kao prednosti centraliziranih policijskih organizacija navode uvođenje jedinstvenog sustava napredovanja i nagrađivanja službenika. U sklopu toga, navedeni autori podsjećaju kako je reorganizacijom Ministarstva unutarnjih poslova iz 2001. godine došlo je do značajne promjene u policijskoj organizaciji te do značajnih promjena u normativnom uređenju policijske djelatnosti. Između ostalog, to se odnosi i na napuštanje sustava dvostrukih zvanja u policiji, a time i stimuliranja školovanja i polaganja stručnih ispita za veća zvanja kao temeljni uvjet za napredovanje u službi (Pušeljić, M., Jelenski, M., 2007: 1).

2.1. Policijski službenici kao državni službenici

Zakon o državnim službenicima (Narodne novine, broj 92/05, 142/06, 107/07, 27/08, 34/11, 49/11, 150/11, 34/12, 49/12, 37/13, 38/13, 01/15, 138/15 - Zakon o Registru zaposlenih

u javnom sektoru, 49/11, 150/11, 34/12, 49/12, 37/13, 38/13, 01/15 i 138/15 - OIRUSRH) definira državne službenike kao osobe koje u državnim tijelima kao redovito zanimanje obavljaju poslove iz djelokruga tih tijela utvrđene Ustavom, zakonom ili drugim propisima donesenim na temelju Ustava i zakona. Osim toga, navedeni Zakon, u državne službenike svrstava i osobe koje u državnim tijelima obavljaju informatičke poslove, opće i administrativne poslove, planske, materijalno-financijske i računovodstvene poslove i slične poslove (članak 2., stavak 2. i 3.).

Nedvojbeno je, kako se u prethodno zakonsko određenje državnih službenika uklapaju i policijski službenici. Tu konstataciju potvrđuje Zakon o policiji (Narodne novine, broj 34/11, 130/12, 89/14 - Vjerodostojno tumačenje, 151/14, 33/15 i 121/16) u svome članku 3., koji pod policijskim službenikom podrazumijeva službenika Ministarstva unutarnjih poslova koji obavlja poslove usko povezane s policijskim poslovima. Iz spomenute zakonske odredbe moguće je uočiti kako policijski službenici u sklopu državnog tijela (Ministarstva unutarnjih poslova) kao redovito zanimanje obavljaju poslove iz djelokruga tih tijela utvrđene prije svega Zakonom o policijskim poslovima i ovlastima (Narodne novine broj: 76/09 i 92/14).

2.2. Klasifikacija radnih mjesta policijskih službenika

U kontekstu napredovanja u policijskim upravama, važna je klasifikacija radnih mjesta policijskih službenika (Prilog I.). Ovisno o složenosti poslova, obrazovanju, osobnom zvanju, stupnju odgovornosti i ovlasti za donošenje odluka te samostalnosti u radu, radna mjesta policijskih službenika klasificiraju se u tri kategorije. S tim z svezi, Zakon o policiji (Narodne novine, broj 34/11, 130/12, 89/14 - Vjerodostojno tumačenje, 151/14, 33/15 i 121/16), u članku 43. razvrstava radna mjesta na:

- 1) radna mjesta rukovodećih policijskih službenika,
- 2) radna mjesta viših policijskih službenika (Prilog II.) i
- 3) radna mjesta nižih policijskih službenika.

Navedeni članak također pojašnjava ovu klasifikaciju, na taj način što pod radnim mjestima rukovodećih policijskih službenika podrazumijeva radna mjesta koja uključuju planiranje, organiziranje, vođenje i nadziranje radnih procesa u policiji te usmjeravanje, koordiniranje i nadzor policijskih službenika. Pod radnim mjestima viših i nižih policijskih službenika podrazumijeva radna mjesta na kojima se neposredno obavljaju policijski poslovi i s njima usko povezani poslovi. Unutar navedenih kategorija utvrđuju se potkategorije i razine potkategorija.

Iz prethodne zakonske odredbe uočljivi su elementi sustava napredovanja policijskih službenika od radnih mjesta nižih policijskih službenika, preko radnih mjesta viših policijskih službenika do radnih mjesta rukovodećih policijskih službenika.

Zakon daje samo temeljnu osnovu za klasifikaciju radnih mjesta, dok Vlada Republike Hrvatske, uredbom detaljnije utvrđuje klasifikaciju i mjerila za utvrđivanje radnih mjesta policijskih službenika.

2.3. Radno vrijeme u policijskoj službi

Radno vrijeme u policijskoj službi regulirano je u skladu s člankom 41. i 42. Zakona o policiji (Narodne novine, broj 34/11, 130/12, 89/14 - Vjerodostojno tumačenje, 151/14, 33/15 i 121/16) koji je odredio 24 - satno vrijeme obavljanja policijskih poslova. Kada je pak riječ o tjednom radnom vremenu policijskog službenika, ono se raspoređuje na 5 radnih dana i traje 40 sati. Dnevno radno vrijeme u pravilu traje od 8.00 do 16.00 sati. Iznimno, ministar može, ovisno o potrebama određene službe, mjesnim prilikama, odnosno za pojedine policijske službenike, odrediti početak radnog vremena i na drugi način. Za obavljanje policijskih poslova, u sklopu propisanog radnog vremena, nadležni rukovoditelji policijskih uprava određuju poseban raspored koji uključuje: rad u smjenama, rad u turnusu, rad subotama, nedjeljama, praznicima i drugim neradnim danima, prekovremeni rad, rad noću, rad u dvokratnom radnom vremenu, pripravnost za rad te rad organiziran na drugačiji način. Prilikom organizacije noćnog rada i rada u smjenama, policijskim službenicima osigurava se dnevni odmor od najmanje 12 sati neprekidno. Kada je policijske poslove potrebno obavljati u neprekidnom trajanju, redovito radno vrijeme policijskih službenika koji obavljaju takve poslove može trajati duže od 8 sati u razdoblju od 24 sata, ali ne duže od 12 sati. O načinu dnevnog raspoređivanja policijskih službenika i vođenju registra službenih poslova ministar donosi naputak.

2.4. Otežani uvjeti rada u policijskoj službi

Ono što čini policijski službu specifičnom u odnosu na ostale službe jesu između ostaloga i otežani i specifični uvjeti rada.

S tim u svezi, Zakon o policiji (Narodne novine, broj 34/11, 130/12, 89/14 - Vjerodostojno tumačenje, 151/14, 33/15 i 121/16), u članku 17. naglašava postojanje specifičnih uvjeta. Zakon propisuje kako policijskom službeniku raspoređenom na radno mjesto s otežanim uvjetima rada staž osiguranja računa se u povećanom trajanju tako da se svakih 12 mjeseci stvarno provedenih u obavljanju policijskih poslova računa od 14 do 18

mjeseci staža osiguranja. Pod otežanim uvjetima rada, Zakon smatra osobito povećanu opasnost za život i zdravlje, kao i spremnost za obavljanje policijskih poslova u posebnim radnim uvjetima. Pri tome, za radna mjesta kojima se staž osiguranja računa u povećanom trajanju, Vlada Republike Hrvatske utvrđuje uredbom.

3. ODNOS POLICIJSKOG SLUŽBENIKA PREMA RADU

Međusobni odnosi policijskih službenika predstavljaju ukupnost svih odnosa policijskih službenika za vrijeme radnog vremena (formalni) i izvan radnog vremena (neformalni), a regulirani su zakonima i drugim propisima.

S tim u svezi upotrebljava se termin poslovno ponašanje koje predstavlja utvrđene osnovne organizacijske vrijednosti neke organizacije te načela i standarde poslovnog ponašanja koja su u suglasju s opće prihvaćenim moralnim, etičkim i profesionalnim normama i društveno odgovornim ponašanjem definiranim u Zakonu o policiji (Narodne novine, broj 34/11, 130/12, 89/14 - Vjerodostojno tumačenje, 151/14, 33/15 i 121/16).

U međusobnim odnosima policijskih službenika, posebno je važno poslovno komuniciranje. Ono predstavlja oblike komuniciranja (usmeno, telefonom, telefaksom, pisano, internetskim stranicama, elektronskom poštom /e-mail/ i besplatnim telefoni-ma) kojima zaposlenici neke organizacije komuniciraju tijekom radnog vremena, međusobno ili s drugim osobama koje su na bilo koji način povezane s organizacijom. Poslovna komunikacija obuhvaća još i elemente kao što su poslovno odijevanje, pravila ophođenja s drugim ljudima, ton glasa i govor tijela, uporaba riječi i pravila vođenja uljuđenog razgovora u različitim poslovnim situacijama, te ponašanje za vrijeme poslovnih objeda.

3.1. Pravni temelji

Međusobni odnosi policijskih službenika regulirani su mnogim pravnim aktima, od kojih će se u nastavku, neki od njih i spomenuti.

Zakon o policiji (Narodne novine, broj 34/11, 130/12, 89/14 - Vjerodostojno tumačenje, 151/14, 33/15 i 121/16) određuje kako policijski službenici pod jednakim uvjetima ostvaruju prava iz zakona. Posebno naglašava dužnost glavnog ravnatelja policije i rukovodeće policijske službenike koji su obvezni pravedno i jednako postupati prema svim policijskim službenicima, bez obzira na njihovu rasnu pripadnost, političko uvjerenje, spol, bračni ili obiteljski status, spolnu orijentaciju, osobne uvjete, dob ili etničko podrijetlo te im omogućiti jednake uvjete za napredovanje, nagrađivanje i pravnu zaštitu. Dužnost glavnog ravnatelja i svih rukovodećih policijskih službenika jest poštivati dostojanstvo policijskog službenika. Također je dužnost policijskih službenika poštivati dostojanstvo, ugled i čast svake osobe i druga temeljna prava i slobode čovjeka. Dužnost je policijskih službenika ponašati se uzorno izvan službe kako ne bi štetili ugledu službe. U članku 49. stavku 2. Zakona o policiji naglašeno je kako će se u Ministarstvu pripadnicima nacionalnih manjina, prilikom popune

radnih mjesta policijskih službenika, osigurati zastupljenost, vodeći računa o proporcionalnosti u skladu s člankom 22. stavkom 2. Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina.

Zakon o policijskim poslovima i ovlastima (NN 76/09 i 92/14.) ističe dužnost poštovanja dostojanstva, ugleda i časti svake osobe, te druga temeljna prava i slobode čovjeka. Policijski službenici trebaju obzirno postupati prema djeci, maloljetnim, starim i nemoćnim osobama, osobama s invaliditetom i prema žrtvi kaznenog djela i prekršaja.

Člankom 2. Pravilnika o načinu postupanja policijskih službenika (NN 89/10 i 76/15) propisan je način predstavljanja i ophođenja. U skladu s tim dužnost policijskih službenika da se prigodom obavljanja policijskih poslova ophode uljudno prema građanima, pozdrave ih te oslovljavaju riječima: gospodo, odnosno gospodine. Isti Pravilnik obvezuje izravno nadređenog rukovoditelja, u prvom redu šefa smjene, da prije početka obavljanja policijskih poslova provjeri jesu li policijski službenici propisno odjeveni, naoružani i opremljeni te jesu li psihofizički sposobni za obavljanje policijskih poslova.

Etički kodeks policijskih službenika (NN 62/12.) predstavlja moralne i etičke standarde policije, izražava volju i želju policijskih službenika za zakonitim, profesionalnim, pravednim, pristojnim, korektnim i humanim postupanjem te posebno ističe obvezu policijskih službenika u zaštiti ljudskih prava i poštovanja dostojanstva, ugleda i časti svake osobe. Policijski službenici u obavljanju poslova brinu da su svima osigurana jednaka ljudska prava i temeljne slobode, neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama. Odnosi između policijskih službenika temelje se na međusobnom poštovanju, uzajamnom i solidarnom pomaganju, kolegijalnosti, toleranciji, iskrenosti, međusobnom povjerenju i dostojanstvu, dobronamjernoj kritici i dobroj komunikaciji.

Zakon o državnim službenicima (NN 92/05, 142/06, 77/07, 107/07, 27/08, 34/11, 49/11, 150/11, 34/12, 49/12, 37/13, 38/13, 01/15, 138/15) u sklopu načela ponašanja državnih službenika, tijekom obavljanja službenih poslova obvezuje državne službenike na zakonito postupanje, zabranjuje zlouporabu ovlasti i primanje darova te obvezuje na ponašanje kojim ne umanjuje svoj ugled, ugled državne službe te ne dovodi u pitanje svoju nepristranost u postupanju.

Osim spomenutih propisa, u vezi s međusobnim odnosima i ponašanjima policijskih službenika postoje unutarnji akti poput uputa ili raspisa koje je donijelo Ravnateljstvo policije. Oni se odnose na ophođenje i ponašanje policijskih službenika i drugih zaposlenika

MUP-a Republike Hrvatske navedenim u Raspisima Ravnateljstva policije (broj: 511-01-12-5114/10-01. od 23.04.2001.). Spomenuti raspisi propisuju i opisuju međusobne odnose, ponašanje i komuniciranje policijskih službenika, ponajprije policijskih službenika koji policijske poslove obavljaju u odori. Kad se govori o propisima koji reguliraju međusobne odnose i ponašanje policijskih službenika, treba napomenuti kako je do 90-ih godina XX. stoljeća bila na snazi Obavezna instrukcija o međusobnim odnosima i ponašanju ovlaštenih službenih osoba organa unutrašnjih poslova. Ona je na jednom mjestu i na cjelovit način regulirala međusobne odnose, izgled i ponašanje ovlaštenih službenih osoba organa unutrašnjih poslova (policijskih službenika). Instrukcija je zbog opterećenosti tadašnjom ideologijom prešutno ukinuta, a umjesto nje nije nikada donesen sličan propis koji bi cjelovito riješio navedenu problematiku. Članak je i svojevrsna inicijativa da se donese propis koji će na jednom mjestu odrediti standarde izgleda, ponašanja i međusobnih odnosa policijskih službenika kao što je to uređeno u sličnim propisima zemalja Europske unije, Kanade i Sjedinjenih Američkih Država.

3.2. Policijski poslovi i opća pravila njihova obavljanja

Policija ima posebnu važnost za građane, jer ona pruža zaštitu njihovih temeljnih ustavnih prava i sloboda i zaštitu drugih Ustavom Republike Hrvatske zaštićenih vrijednosti. Kako bi provela tu uloga, policija mora obaviti određene poslove, a paralelno s tim ima i određene ovlasti.

Kada je riječ o policijskim poslovima, Zakon o policijskim poslovima i ovlastima (NN 92/14), u članku 3. ih nabroja kako slijedi:

- zaštita života, prava, slobode, sigurnosti i nepovredivosti osobe,
- zaštita javnog reda i mira te imovine,
- sprječavanje kaznenih djela i prekršaja, njihovo otkrivanje i prikupljanje podataka o tim djelima i počiniteljima,
- traganje za počiniteljima kaznenih djela za koje se progone po službenoj dužnosti prekršaja i njihovo dovođenje nadležnim tijelima,
- traganje za imovinskom koristi stečenoj kaznenim djelom,
- nadzor i upravljanje cestovnim prometom,
- protueksplozijska zaštita,
- postupanje prema strancima,
- nadzor državne granice,
- poslovi zaštite zračnog prometa propisani posebnim zakonom,

- poslovi na unutarnjim plovnim putovima iz nadležnosti policije,
- osiguranje i zaštita osoba, objekata i prostora te
- postupanje s uhićenikom i pritvorenikom.

Policijski službenik obavlja policijski posao i primjenjuje policijske ovlasti po službenoj dužnosti, na temelju zapovijedi nadređenog, na temelju naloga državnog odvjetnika, suda ili drugog nadležnog tijela kad je to propisano zakonom. Nalog i zapovijed za obavljanje policijskog posla moraju biti utemeljeni na zakonu, jasni i određeni, a pri njihovom izdavanju mora se imati u vidu razmjer između povoda i cilja obavljanja policijskog posla. Policijski službenik će odbiti izvršiti nalog ili zapovijed za koje je očito da se njihovim izvršenjem čini kazneno djelo. O odbijanju naloga ili zapovijedi policijski službenik će odmah izvijestiti višeg nadređenog, višeg državnog odvjetnika, predsjednika suda ili čelnika drugog nadležnog tijela. Policija će, sukladno mogućnostima, poduzeti hitne mjere nužne za otklanjanje izravne opasnosti za ljude i imovinu, ako je očigledno da te mjere ne može pravodobno poduzeti nadležno tijelo. Policijski službenik će i izvan službe poduzeti radnju spašavanja života i zaštite osobne sigurnosti ljudi i imovine.

Policija surađuje i sa drugim tijelima, organizacijama, zajednicama, nevladinim organizacijama, građanskim udrugama i građanima radi razvijanja partnerstva u sprječavanju i otkrivanju nedopuštenog ponašanja i njegova počinitelja te otklanjanju opasnosti. Osim spomenute suradnje, policija surađuje i sa inozemnom policijom i drugim tijelima, na način predviđen međunarodnim ugovorom ili posebnim zakonom. Kada postoji osnova sumnja da je počinjeno kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti ili prekršaj, policija provodi kriminalističko istraživanje.

Policija provodi i izvide kaznenih djela za koje se progoni po službenoj dužnosti. Policijski službenici se u praksi najčešće susreću sa prekršajima iz Zakona o sigurnosti prometa na cestama, javnog reda i mira, kaznenim djelima. Osobito je važno istaknuti prekršaj iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji (NN 137/09, 14/10, 60/10), u kome članak 1, st. 2, predviđa prevenciju, sankcioniranje i suzbijanje svih vrsta nasilja u obitelji, uz primjenu odgovarajućih mjera prema počinitelju, ublažavanje posljedica već počinjenog nasilja te pružanjem zaštite i pomoći žrtvi nasilja.

Kao i kod svih drugih poziva, policijski službenici su se dužni odazvati na intervenciju povodom nasilja u obitelji. Postupanje policijskih službenika može se podijeliti na postupanje na mjestu događaja povodom dojave o obiteljskom nasilju i postupanje nakon intervencije. Po dolasku na mjesto događaja policijski službenik je dužan uspostaviti nadzor nad situacijom, oduzeti predmete i oružje koji su poslužili ili bi mogli poslužiti za napad, osigurati

medicinsku pomoć, prikupiti obavijesti te obavijestiti žrtvu o mogućnostima koje joj stoje na raspolaganju.

Osim toga, u navedenim situacijama, policijski službenik može privesti počinitelja prekršaja nasilničkog ponašanja u obitelji u prostor nadležne Policijske postaje poradi njegova zadržavanja ili dovođenja nadležnom prekršajnom sucu, uz Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka. Nakon intervencije, kada se radi o prekršaju nasilničkog ponašanja u obitelji, počinitelj će se upoznati sa svojim pravima, uručiti će mu sva potrebna pismena, a ukoliko je u događaju bilo nazočno dijete, odnosno maloljetna osoba, potrebno je izvijestiti Centar za socijalnu skrb. Vrlo bitno je kako će počinitelj prekršaja biti evidentiran u službenim evidencijama MUP-a RH.

3.3. Policijske ovlasti i opća pravila njihove primjene

Osim policijskih poslova, Zakon o policijskim poslovima i ovlastima (Narodne novine broj: 92/14) detaljno navodi i razrađuje i policijske ovlasti, među koje spadaju:

- prikupljanje, procjena, pohrana, obrada i korištenje podataka (čl. 23.-29.),
- provjera i utvrđivanje identiteta osobe i predmeta (čl.30.-35.),
- prikupljanje obavijesti od građana (čl. 36.-39.),
- pozivanje (čl. 40.- 42.),
- dovođenje i privođenje (čl. 43.-47.),
- traganje za osobama i predmetima (čl. 48.-50.),
- privremeno ograničenje slobode kretanja (čl. 51.-52.),
- davanje upozorenje i naredbi građanima (čl. 53.-55.),
- uporaba tuđeg prijevoznog sredstva i komunikacijskog uređaja (čl. 56.-57.),
- privremeno oduzimanje, čuvanje, uništenje i prodaja predmeta (čl. 58.-61.)
- zaprimanje prijava, podnošenje kaznenih prijava i izvješća (čl. 62.-65.),
- osiguranje mjesta događaja (čl. 66.-67.),
- provjera uspostavljanja elektroničke komunikacije (čl. 68.)
- poligrafsko ispitivanje (čl. 69.-70.),
- pregled dokumentacije (čl. 71.-72.),
- ulazak i pregled objekata i prostora (čl. 73.),
- ulazak u tuđi dom (čl. 74.),
- pregled osoba, predmeta i prometnih sredstava (čl. 75.-77.),
- javno raspisivanje nagrada (čl. 78.),
- snimanje na javnim mjestima, (čl. 79.),

- prikrivene policijske radnje (čl. 80.),
- uporaba sredstava prisile (čl. 81.-98.),
- zaštita žrtava kaznenih djela i drugih osoba (čl. 99.) te
- provjera zastave, progon, zaustavljanje, uzapćenje i provođenje plovnog objekta (čl. 100.-101.)

Potrebno je imati na umu kako policija može primijeniti policijske ovlasti pod uvjetima i na način propisan zakonom.

Najkontraverznije pitanje među policijskim ovlastima predstavlja gore navedenu ovlast upotrebu sredstava prisile koja također predstavlja jednu od specifičnosti s kojom se susreću policijski službenici.

Upotreba sredstava prisile detaljno je regulirana Pravilnikom o načinu primjene sredstava prisile, (Narodne novine, broj: 128/99., 55/00., 59/00., 129/00., 59/01., 67/01., 11/02., 190/03. – pročišćeni tekst, 76/07. i 27/08.), u općim odredbama I., člancima 2.-4. U skladu s navedenim Pravilnikom, sredstva prisile dopušteno je primijeniti samo kad je to nužno radi sprječavanja: tjelesnog napada na službene ili druge osobe, samoozljeđivanja, namjernog prouzrokovanja materijalne štete, svladavanja aktivnog ili pasivnog otpora zatvorenika i bijega zatvorenika. Sredstva prisile dopušteno je primijeniti i protiv osobe koja oslobađa zatvorenika, napada na zatvorenika ili sprječavanja neovlaštenog ulaska u kaznionicu ili zatvor. Sredstva prisile, osim zahvata za privođenje i tehnika obrane, neće se primijeniti prema zatvorenicima koji su vidljivo bolesni, stari i iznemogli ili teški invalidi, kao ni prema zatvorenicama čija je trudnoća vidljiva. Sredstva prisile primijenit će se i prema osobama ako vatrenim oružjem ili drugim opasnim sredstvom neposredno ugrožavaju život službenika pravosudne policije ili druge osobe, ili ako se napad ili otpor ne mogu svladati na drugi način.

Vezano za upotrebu sredstava prisile, Pušeljić i Orlović podsjećaju kako hijerarhija u državnoj upravi mora utvrditi odgovornost za uporabu sredstava prisile, u djelovanju državnih tijela, odnosno državnih službenika prema građanima. Upravno kvalitetni međuljudski odnosi, prema ovim autorima pridonose zajedničkom cilju, a to je da uprava bude u funkciji građana (Pušeljić, M., Orlović, A. 2010: 146).

4. SUSTAV NAPREDOVANJA

Što se tiče pojmovnog određenja napredovanja, postoji više definicija, od kojih će ovdje izdvojiti dvije.

Eugen Pusić definira napredovanje, kao redovito kretanje u službi, odnosno postupno prelaženje na sve odgovornije položaje, na ljestvici radnih mjesta te postizanje sve povoljnije situacije u osobnom razvrstavanju i u odgovarajućem stupnju plaće (Pusić, 2002: 223).

Na sličan način, Ivan Koprić, zajedno sa skupinom autora, pod napredovanjem u javnoj službi podrazumijevaju kretanje službenika tijekom karijere, na platnoj ljestvici, u klasi ili zvanju, na bolje radno mjesto, odnosno na viši hijerarhijski položaj. Uz navedenu definiciju naglašava se kako se neki od tih oblika napredovanja, u praksi se mogu i kombinirati (Koprić I., et.al., 2014: 149).

Iz prethodnih definicija vidljivo je kako napredovanje u državnoj službi predstavlja kretanje službenika tijekom karijere, što uključuje: bolje radno mjesto odnosno viši hijerarhijski položaj, napredovanje u klasi ili zvanju, ali i poboljšanje položaja na platnoj ljestvici.

Kao što je već uvodno spomenuto, hijerarhija ima posebnu važnost za rad upravnih tijela (subordinacija), dok je njezina uloga, primjerice u sudstvu više formalne prirode. No, danas se u modernoj upravi nastoje odnosi subordinacije nadomjestiti i dopuniti načelom koordinacije i stručnosti (Vrban, D., 2003: 66).

Polazeći od napredovanja u službi, prethodno citirani autor upotrebljava pojam službenik od karijere. Pod tim pojmom podrazumijeva osobu koja obavlja službene zadatke u ime nekog državnog tijela ili relativno samostalno (službena osoba) kao svoje stalno zanimanje prema zahtjevima stručnosti i prema pravilima napredovanja u službi (Vrban, D., 2003: 65).

Evidentno je kako je u okviru službeničkog sustava moguće govoriti službeničkoj hijerarhiji, odnosno poredanosti službenika na hijerarhijskoj ljestvici.

Vezano za prethodnu konstataciju, Ivo Borković je načinio podjelu službenika, s obzirom na njihov položaj na hijerarhijskoj ljestvici, rangirajući ih na dvije skupine:

- viši - nadređeni i

- niži – podređeni službenici (Borković, I., 2002: 282). Najčešći faktori za rangiranje temelje se na ovlastima koje službenik ima, funkciji koju obavlja, ili položaj koji službenik ima u postojećoj hijerarhijskoj strukturi.

Eugen Pusić poznaje dva temeljna sustava napredovanja: automatski i otvoreni (Pusić, 2002: 223). U automatskom sustavu službenik napreduje prema objektivnim kriterijima, kao što su stjecanje višeg stupnja obrazovanja, polaganje stručnog ispita, ili navršavanjem godina radnog iskustva. Kriteriji napredovanja zakonom su precizno definirani, relativno jednostavni i usko povezani s kriterijima u platnom i klasifikacijskom sustavu. Ako tijekom službe postignu viši stupanj obrazovanja, automatski se svrstavaju u viši rang platne i klasifikacijske ljestvice sukladno novom obrazovnom stupnju. U otvorenom sustavu napreduje se prema kriteriju sposobnosti za određeni posao, kvaliteti radnog izvršenja i postignutim rezultatima u službi. Svi navedeni elementi združuju se u radnu ocjenu koja je odlučujući faktor materijalnog nagrađivanja ili promicanja u plaći, ali i vrlo bitan kriterij pri odabiru kandidata za viša radna mjesta. Ocjenjivati može nadređeni viši službenik ili čelnik organizacije, ali to mogu biti i posebna tijela (zakonom utemeljene nezavisne komisije i agencije, odbori unutar ili izvan organizacije) ili čak i službenici međusobno. Napredovanje se tipično veže za radno mjesto a ne za klasu kojoj pojedinac pripada, tako da se napreduje na složenije radno mjesto ili ono koje je u višoj organizacijskoj strukturi.

Oba sustava imaju slabosti i vrline. Automatski sustav napredovanja pruža službenicima relativno visok stupanj sigurnosti da će napredovati u karijeri, osigurava čvrstu akademsku pozadinu te omogućuje internu mobilnost i upravljanje znanjem. U otvorenim sustavima interakcija između menadžmenta i osoblja je intenzivnija, pravedniji su i imaju snažniji motivacijski efekt jer se jače oslanjaju na rad i rezultate pojedinca, ali to vrijedi samo pod uvjetom da je postupak ocjenjivanja objektivan i transparentan.

Hrvatski sustav primjenjuje klasifikaciju radnih mjesta i prema tome, otvoreni sustav napredovanja. Elementi klasifikacije službenika pokazuju se, ipak, u uvjetu školskog obrazovanja, određene razine za raspored na radna mjesta pojedine vrste, kao i u uvjetu radnog staža u određenom trajanju za pojedine više vrste radnih mjesta. Nazivi pojedinih, vodećih i drugih radnih mjesta unutar postojećih vrsta kao i koeficijentu složenosti poslova svakog radnog mjesta propisani su Uredbom o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u državnoj službi i Uredbom o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti u javnim službama.

U onim sustavima, u kojima prevladavaju elementi automatskog sustava napredovanja (Francuska, Belgija, Japan i dr.), prema Gordani Marčetić, postojeći službenici napreduju na više položaje interno, unutar svoje upravne organizacije. Takvi sustavi ne isključuju tzv. merit – načela koja uključuju prvenstveno akademske kvalifikacije i radno iskustvo, ali postavljanja

na više položaje rezervirana su za uzak krug postojećih službenika unutar određene javne službe (Marčetić, G., 2006: 113-114).

4.1. Pravna osnova za napredovanje u državnoj službi

Više pravnih propisa regulira napredovanje državnih službenika, a time i službenika u policijskim upravama kao državnih službenika.

Zakon o državnim službenicima (Narodne novine br.: 92/05, 142/06, 77/07, 107/07, 27/08, 34/11, 49/11, 150/11, 34/12, 49/12, 37/13, 38/13, 01/15, 138/15) ima karakter općeg zakona (*lex generalis*) što na generalni način utvrđuje pravni režim državnih službenika. Predmet navedenog Zakona, uz ostalo predstavlja i napredovanje (članak 1.), koje je regulirano u odredbama koje se navode u nastavku.

1) Državni službenici imaju pravo na jednako postupanje i jednake mogućnosti napredovanja temeljem kojega:

-čelnik državnog tijela i nadređeni službenici dužni su pravedno i jednako postupati prema svim državnim službenicima, bez obzira na njihovu rasnu pripadnost, političko uvjerenje, spol, bračni ili obiteljski status, spolnu orijentaciju, osobne uvjete, dob ili etničko podrijetlo, te im omogućiti jednake uvjete za napredovanje, nagrađivanje i pravnu zaštitu;

- čelnik državnog tijela i nadređeni službenici moraju poštivati dostojanstvo državnog službenika;

- državni službenik ima pravo na napredovanje i stručno usavršavanje kroz izobrazbu i druge načine usavršavanja (članak 11.).

2) Izbor i političko mišljenje izraženo tijekom izborne kampanje, nakon izbora ne smiju utjecati na status i napredovanje u državnoj službi (članak 13., stavak 2.).

3) Dužnost stručnog postupanja, u sklopu kojeg:

- državni službenik ima dužnost osigurati visoku kvalitetu stručnosti svoga rada, unaprjeđujući stručne sposobnosti i sudjelujući u stručnom usavršavanju potrebnom za osobno napredovanje i povećanje učinkovitosti državne uprave.

- državna tijela dužna su trajno se brinuti o stručnom usavršavanju državnih službenika kroz organiziranje radionica, vježbi, seminara, tečajeva i sl. (članak 22.).

4) Popunjavanje slobodni radnih mjesta u državnim tijelima provodi se putem javnog natječaja, internog oglasa, napredovanja, premještaja ili rasporeda državnog službenika u skladu s ovim Zakonom (članak 45.).

5) Ukoliko se radno mjesto popunjava putem internog oglasa, napredovanjem ili premještanjem državnog službenika, u tom slučaju ne primjenjuju se zakonske odredbe (stavka 1. – 3. članka 53.) koje se odnose na obvezu probnog rada (članak 53.,stavak 5.).

6) Svrha ocjenjivanja državnih službenika je poticanje državnih službenika na kvalitetno i učinkovito izvršavanje službenih zadaća, poštivanje službene dužnosti i osobno ponašanje u skladu s Etičkim kodeksom državnih službenika te utvrđivanje njihovog doprinosa u obavljanju poslova kao kriterija za nagrađivanje i napredovanje u državnoj službi (članak 83.).

7) Ocjena državnog službenika uzima se u obzir, između ostalog i kod utvrđivanja uvjeta za napredovanje (članak 87.).

8) Za napredovanje u državnoj službi ključan je članak 90. Zakona koji propisuje:

„a) Napredovanje u državnoj službi ostvaruje se rasporedom državnog službenika na više radno mjesto unutar iste kategorije ili prelaskom u višu kategoriju radnog mjesta;

b) Državni službenik može napredovati redovito ili izvanredno;

c) Državni službenik može redovito napredovati u državnoj službi ako:

- je jedanput ocijenjen ocjenom »izuzetan« ili najmanje dva puta uzastopno ocjenom „primjeren“ ili najmanje tri puta uzastopno ocjenom „uspješan“ ili višom ocjenom,

- postoji slobodno radno mjesto propisano pravilnikom o unutarnjem redu, na koje se službenik u postupku napredovanja može rasporediti,

- ispunjava uvjete za raspored na radno mjesto.

d) Kod napredovanja se uzimaju u obzir posljednje dobivene ocjene;

e) Državni službenik koji ne ispunjava uvjet radnog iskustva na odgovarajućim poslovima može izvanredno napredovati u državnoj službi, ako ispunjava uvjete za izvanredno napredovanje propisane uredbom Vlade kojom se uređuje napredovanje državnih službenika;

f) Načini i uvjeti napredovanja pobliže se uređuju uredbom Vlade“.

9) Usko povezano s napredovanjem je promicanje u sklopu kojega:

- državni se službenik promiče u okviru istog radnog mjesta dobivanjem odgovarajućih povišica plaće,

- načini i uvjeti promicanja uređuju se posebnim zakonom kojim će se urediti plaće i druga materijalna prava državnih službenika (članak 91.).

10) U sklopu programa izobrazbe kategorije zajedničkih programa izobrazbe jesu i programi usavršavanja državnih službenika koji žele napredovati u višu kategoriju državnih službenika (članak 93.).

11) U slučaju kazne za povrede službene dužnosti, državni službenik kojem je utvrđena odgovornost za tešku povredu službene dužnosti ne može se promicati i napredovati u službi u roku od dvije godine od dana izvršnosti rješenja o odgovornosti (članak 110.).

Međutim, uz prethodno navedeni Zakon postoji i niz drugih zakona (*lex specialis*), kao primjerice Zakon o policiji (Narodne novine, broj 34/11, 130/12, 89/14 - Vjerodostojno tumačenje, 151/14, 33/15 i 121/16), a o čemu više u sljedećem poglavlju.

Podzakonski općenormativni akt, Uredba o načinima i uvjetima napredovanja državnih službenika (Narodne novine, br. 77/07, 142/11 i 105/15) regulira sljedeća pitanja, vezana za napredovanje državnih službenika:

- a) načine napredovanja (članak 2.) prema kojima državni službenik može napredovati rasporedom na više radno mjesto unutar iste kategorije (na radno mjesto više razine iste potkategorije ili na radno mjesto u višoj potkategoriji) ili prelaskom u višu kategoriju radnog mjesta. Načini napredovanja državnih službenika su: redovito napredovanje i izvanredno napredovanje (članak 2.);
- b) redovito napredovanje (članak 3.);
- c) izvanredno napredovanje (članak 4.);
- d) uvjete izvanrednog napredovanja na radna mjesta rukovodećih državnih službenika (članak 5.);
- e) uvjete izvanrednog napredovanja na radna mjesta viših državnih službenika (članak 6.);
- f) mišljenje o ispunjavanju naročito istaknutih rezultata (članak 7.) te
- g) uvjeti izvanrednog napredovanja nižih državnih službenika (članak 8.).

4.2.Pravna osnova za napredovanje policijskih službenika

Zakonom o policiji (Narodne novine, broj 34/11, 130/12, 89/14 - Vjerodostojno tumačenje, 151/14, 33/15 i 121/16) određeno je:

- Ministarstvo unutarnjih poslova, radi stvaranja uvjeta rada policije obavlja poslove u svezi s napredovanja policijskih službenika (članak 7.);
- u okviru prava i dužnosti policijskih službenika (članak 15.), glavni ravnatelj i rukovodeći policijski službenici dužni su pravedno i jednako postupati prema svim policijskim službenicima, bez obzira na njihovu rasnu pripadnost, političko uvjerenje, spol, bračni ili obiteljski status, spolnu orijentaciju, osobne uvjete, dob ili etničko podrijetlo te im omogućiti jednake uvjete za napredovanje, nagrađivanje i pravnu zaštitu;

- profesionalni razvoj policijskog službenika odvija se kroz kontinuirano obrazovanje i stručno usavršavanje te napredovanje u službi). Policijski službenik može napredovati promicanjem u zvanje, premještanjem i imenovanjem (članak 16., stavak 2. i 3.);
- uvjete za stjecanje policijskog zvanja, oznake policijskih zvanja, funkcionalne oznake radnog mjesta, promaknuće i napredovanje kroz policijska zvanja utvrdit će Vlada Republike Hrvatske uredbom. Ovom Uredbom, Vlada Republike Hrvatske propisuje uvjete i način prevođenja stečenih osobnih policijskih zvanja u policijska zvanja sukladno ovom Zakonu (članak 57.);
- godišnja ocjena uzima se u obzir za napredovanje, školovanje, upućivanje na rad u inozemstvo i donošenje drugih odluka o radnopravnom statusu policijskog službenika (članak 82.) te
- za teže povrede službene dužnosti može se izreći kazna zaustavljanja napredovanja u službi u trajanju od 2 do 4 godine (članak 110., stavak 3.).

Uredba o uvjetima za stjecanje policijskih zvanja, oznakama policijskih zvanja, funkcionalnim oznakama radnih mjesta, promaknuću i napredovanju kroz policijska zvanja, Narodne novine, broj 129/11 i 15/13) temelji se na članku 57. Zakona o policiji te regulira:

- redovno promaknuće (članak 3.);
- izvanredno promaknuće (članak 6.) te
- iznimno promaknuće (članak 7.).

O ovim promaknućima, više u posebnim poglavljima.

4.2.1. Ocjenjivanje policijskih službenika

Na temelju Pravilnika o ocjenjivanju policijskih službenika (NN 113/12 čl. 7, 8 i 10), imajući u vidu opseg planiranih i neplaniranih poslova policijskog službenika tijekom praćenog razdoblja glede njegovog odnosa prema radu, rezultati rada svakog policijskog službenika ocjenjuju se primjenom općih kriterija koji se odnose na djelotvornost u obavljanju poslova, točnost, preciznost i pouzdanost u obavljanju poslova, pridržavanje rokova u izvršavanju poslova te učinkovitost u obavljanju poslova. Ovisno o poslovima radnog mjesta na koje je policijski službenik raspoređen, rezultati rada policijskog službenika ocjenjuju se primjenom slijedećih posebnih kriterija: stupanj inovativnosti i kreativnosti, pismeno i usmeno izražavanje, komunikacijske vještine te sklonost prema timskom radu. Što se tiče osobnog ponašanja policijskog službenika i poštivanju službene dužnosti, za policijskog službenika su bitni kriteriji kao što su odnos prema radu (motivacija), odnos prema građanima, odnos prema nadređenima, odnos prema suradnicima, poštivanje radnog

vremena te zainteresiranost za pohađanje programa izobrazbe i odnos prema izobrazbi. Ocjena policijskog službenika može biti mjerodavna za donošenje odluke o upućivanju službenika na rad izvan državne službe, a dok se ocjena uzima u obzir i pri izricanju kazni u disciplinskom postupku. Negativna ocjena "ne zadovoljava" može biti osnova za njegov premještaj na drugo radno mjesto. Osim navedenog, službeniku kojem je probni rad negativno ocijenjen otkazuje se državna služba. Policijskom službeniku zaposlenom na neodređeno vrijeme negativna ocjena tijekom dvaju uzastopnih godina, osnova je za prestanak državne službe po sili zakona. Ocjenjivanje službenika provodi se svake godine, a ocjenjuje se rad službenika u prethodnoj godini. Rad se ne ocjenjuje ako je u prethodnoj godini stvarno na radu proveo manje od šest mjeseci. Ukoliko državni službenik nije zadovoljan ocjenom koju predlaže neposredno viši državni službenik, ima pravo staviti primjedbu na tu ocjenu. ZDS u čl. 97, utvrđuje pet ocjena kojima se može ocijeniti rad državnog službenika.

Te ocjene su:

- "naročito uspješan" - ako su rad i učinkovitost državnog službenika najviše kvalitete i osiguravaju najbolje i jedinstveno izvršavanje službe.

- "uspješan" - ako su rad i učinkovitost državnog službenika posebno dobri i osiguravaju prvorazredno izvršavanje službe.

- "dobar" - ako su rad i učinkovitost državnog službenika prosječne kvalitete i osiguravaju pouzdano obavljanje službe.

- "zadovoljava" - ako rad i učinkovitost državnog službenika osiguravaju najmanju moguću mjeru prihvatljivih standarda kvalitete i preciznosti u obavljanju službe.

- "ne zadovoljava" - ako su rad i učinkovitost državnog službenika ispod minimuma standarda kvalitete te nisu dovoljni da osiguraju pouzdano i prihvatljivo obavljanje službe.

Rješenje o ocjeni državnog službenika prvostupanjski je postupak te protiv takvog rješenja službenik ima pravo na žalbu Odboru za državnu službu. Protiv konačnog rješenja o ocjeni rada i učinkovitosti državni službenik može pokrenuti upravni spor. Ocjena rada državnog službenika unosi se u njegov osobni očevidnik.

4.2.2. Redovno promaknuće

Uredba o uvjetima za stjecanje policijskih zvanja, oznakama policijskih zvanja, funkcionalnim oznakama radnih mjesta, promaknuću i napredovanju kroz policijska zvanja (Narodne novine br. 129/11 i 15/13) regulira postupke redovnog, izvanrednog i iznimnog promaknuća).

Člancima 3.-5. navedene Uredbe propisan je postupak redovnog promaknuća policijskog službenika. Na temelju navedenih odredbi, policijski službenik redovno se promiče kroz policijska zvanja u neposredno više zvanje ako:

- 1) ima propisan stupanj obrazovanja,
- 2) je položio državni stručni ispit,
- 3) je u prethodnom zvanju proveo najmanje 4 godine,
- 4) je završio propisane oblike stručnog usavršavanja,
- 5) je u vremenu potrebnom za promaknuće ocjenjivan najmanje ocjenom „dobar“,
- 6) je položio ispit za zvanje (kako je vidljivo u Prilogu III.).

Stručno usavršavanje je stalno obrazovanje radi podizanja kompetencija potrebnih za obavljanje poslova radnog mjesta, a provodi se putem tečajeva, seminara, stručnih savjetovanja, predavanja, dopunskog stručnog usavršavanja, policijskog treninga, informatičkih tečajeva i tečajeva stranog jezika. Stručno usavršavanje provodi se putem tečajeva, seminara, radionica, stručnih predavanja i policijskog treninga i to centralizirano, na nivou ministarstva u obliku seminara i decentralizirano, na nivou policijskih uprava (obvezno stručno usavršavanje policijskih službenika). Obvezno stručno usavršavanje policijskih službenika realizira se kroz dopunsko stručno usavršavanje i policijski trening.

Dopunsko stručno usavršavanje policijskih službenika je upoznavanje policijskih službenika s novim propisima, taktikama, tehnikama i metodama rada iz svog djelokruga te obnavljanje stečenih znanja. Ono se realizira u vidu seminara u policijskim upravama i postajama, s predavačima iz policijskih uprava koji se za izvođenje nastave osposobljavaju u Službi za stručno usavršavanje i specijalizaciju Policijske akademije (SSUS PA).

Policijski trening se provodi u policijskim upravama i sjedištu Ministarstva i Ravnateljstva policije i to kroz teorijsku i praktičnu nastavu, godišnju provjeru i ocjenko ispitivanje. U policijskim upravama policijski trening provode instruktori koje ima svaka policijska uprava i koje za provođenje treninga osposobljava SSUS PA. Policijski trening za policijske službenike iz sjedišta Ministarstva i Ravnateljstva policije neposredno provode voditelji i instruktori SSUS PA.

4.2.3. Izvanredno i iznimno promaknuće

Člankom 6. Uredbe o uvjetima za stjecanje policijskih zvanja, oznakama policijskih zvanja, funkcionalnim oznakama radnih mjesta, promaknuću i napredovanju kroz policijska zvanja (Narodne novine br. 129/11 i 15/13) reguliran je postupak izvanrednog promaknuća.

Izvanredno promaknuće može dobiti policijski službenik samo jednom u okviru istog stupnja obrazovanja sukladno čl. 6. navedene Uredbe, a kojeg promiče ministar na prijedlog glavnog ravnatelja policije u neposredno više zvanje od njegovog osobnog zvanja godinu dana prije roka propisanog čl. 3. st. 1. t. 3. navedene Uredbe (ako je u prethodnom zvanju proveo najmanje 4 godine), ako je u zadnje 2 godine ocijenjen ocjenom „naročito uspješan“ te ispunio uvjete iz čl. 3. st. 1. t. 1. i 4. navedene Uredbe (ima propisan stupanj obrazovanja i završio propisane oblike stručnog usavršavanja).

Iznimno promaknuće može dobiti policijski službenik samo jednom tijekom obavljanja policijske službe sukladno čl. 7. navedene Uredbe, a kojeg promiče ministar na prijedlog glavnog ravnatelja policije u neposredno više zvanje od njegovog osobnog zvanja, a koji ne ispunjava uvjete iz čl. 3. navedene Uredbe (uvjeti za redovno promaknuće) te ako je tijekom izvršenja službene zadaće iskazao iznimnu hrabrost i požrtvornost te pri tome spasio tuđi život, zaštitio druga temeljna prava čovjeka ili sačuvao imovinu veće vrijednosti i na taj način dao poseban doprinos ugledu policije, kao i policijski službenik koji je postigao iznimne radne rezultate koji su izravno utjecali na učinkovito, stručno i profesionalno obavljanje policijskih poslova iz djelokruga MUP-a.

5. PRAKTIČNI PRIMJER NAPREDOVANJA U POLICIJSKOJ UPRAVI BJELOVARSKO-BILOGORSKOJ

Teritorij koji pokriva PU Bjelovarsko-bilogorska nalazi se u sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske i pokriva područje županije Bjelovarsko-bilogorske sa pet gradova (Bjelovar, Daruvar, Čazma, Garešnica i Grubišno Polje) i 18 općina. Graniči sa 5 županija: Koprivničko-križevačkom na sjeverozapadu, Virovitičko-podravskom na sjeveroistoku, Požeško-slavonskom na jugoistoku, Sisačko-moslavačkom na jugozapadu i Zagrebačkom na zapadu. Policijska uprava se prostire na površini od 2.652 km² ili 265.174 ha, što je 3,03 % površine Republike Hrvatske. Na njezinom području prema podacima Državnog zavoda za statistiku nakon izvršenog popisa stanovništva 2011. godine živi 119.743 stanovnika, odnosno oko 3,0% stanovništva RH. Samo područje je velikim dijelom dosta napućeno naseljima, a kojih ukupno ima 328, dok je jedan manji dio nenaseljen i to na jugozapadu područja Policijske uprave gdje je Moslavačka gora i na istočnoj strani gdje obuhvaća zapadne obronke Papuka. Prosječna gustoća naseljenosti je 50,2 stanovnika na jedan km². U izvršavanju zadaća Policijske uprave bjelovarsko-bilogorske djeluju slijedeće policijske postaje:

- na području grada Bjelovara, te općina Kapela, Nova Rača, Rovišće, Severin, Šandrovac, Velika Pisanica, Veliko Trojstvo i Zrinski Topolovac sa površinom od 73.176 ha i 59.780 stanovnika jedna temeljna policijska postaja u Bjelovaru (II kategorija) i jedna postaja prometne policije u Bjelovaru (II kategorija),
- na području grada Čazme, te općina Ivanska i Štefanje sa površinom od 43.938 ha i 13.042 stanovnika mješovita policijska postaja u Čazmi (III kategorija),
- na području grada Daruvara, te općina Dežanovac, Đulovac, Končanica i Sirač sa površinom od 58.325 ha i 22.009 stanovnika mješovita policijska postaja u Daruvaru (III kategorija),
- na području grada Garešnice, te općina Berek, Hercegovac i Velika Trnovitica sa površinom od 44.779 ha i 15.654 stanovnika mješovita policijska postaja u Garešnici (III kategorija) i
- na području grada Grubišno Polje i općine Veliki Grđevac sa površinom od 43.449 ha i 9.258 stanovnika mješovita policijska postaja u Grubišnom Polju (III kategorija).

Ustrojstvo hrvatske policije u suštini se temelji na strogo formaliziranom i centraliziranom hijerarhijskom odnosu kombiniranom s funkcionalnim i teritorijalnim načelom kreiranja policijske organizacijske strukture. U skladu s takvim karakteristikama organizacije i funkcioniranja policije, normativni zahtjevi menadžmenta očekivano su dominantni i transparentni te se manifestiraju kroz eksplicitno propisane dužnosti, poslove, ovlasti, odgovornosti, obveze, pravila i druge determinante policijskog postupanja. Nasuprot

njima, normativni zahtjevi vođenja su prividno marginalni i latentni, nedovoljno prepoznatljivi i u praksu implementirani, a manifestiraju se kroz specifična prava, mogućnosti, U skladu sa Zakonom o policiji (NN 129/2000), policijska uprava na području za koje je osnovana prati i analizira stanje sigurnosti te pojave koje pogoduju nastanku i razvitku kriminaliteta. Organizira, usklađuje, usmjerava i nadzire rad policijskih postaja. Izravno sudjeluje pri obavljanju složenijih poslova iz djelokruga rada policijske postaje. Zatim, poduzima mjere radi zaštite određenih osoba i objekata te obavlja druge poslove utvrđene posebnim propisima.

O službama u okviru policijske uprave Bjelovarsko-Bilogorska, više u nastavku rada.

5.1. Ured načelnika

U Uredu načelnika obavljaju se poslovi zakonitosti postupanja, analitički poslovi te poslovi odnosa s javnošću. Uredom načelnika rukovodi zamjenik načelnika policijske uprave. Poslovi zakonitosti postupanja primarno se odnose na ocjenu zakonitosti postupanja i zakonitosti primjene policijskih ovlasti u svakodnevnom radu policijskih službenika svih ustrojstvenih jedinica policijske uprave. Ovdje se zaprimaju i obrađuju predstavke i prijave građana na rad policijskih službenika u slučajevima kad građani smatraju da su postupanjem policijskih službenika povrijeđena neka njihova prava, odnosno, kad su policijski službenici svojim postupanjem prekoračili policijske ovlasti pa se građane u zakonskom roku od 30 dana obavještava o utvrđenom i poduzetom. Analitički poslovi odnose se na praćenje, proučavanje te analizu sigurnosnih pojava i procesa, kao i pojavnih oblika i uzroka u svim područjima kriminaliteta, ali i ostalih poslova policije. Osim toga izrađuju se cjelovite analize, informacije i pregledi, a odnose se na razdoblja od jednog tjedna pa sve do izrade godišnjih izvješća. Poslovi odnosa s javnošću uključuju organizaciju kontakata s predstavnicima medija, složenije poslove informiranja, odnosno, poslove pripreme informacija, analize pitanja i izvješćivanja medija te ostale poslove vezane za odnose policije i javnosti (Prilog II.).

5.2. Služba policije

Ova služba prati, analizira i prevenira stanje javnog reda, problematiku prijestupa i prekršaja. Prati stanje protueksplozijske zaštite, osiguranja javnih okupljanja, objekata i osoba te stručnog usavršavanja djelatnika. Suraduje s drugim ustrojstvenim jedinicama policijske uprave i tijelima lokalne uprave i samouprave na području županije. Organizira i obavlja nadzor nad radom policijskih postaja te im pruža stručnu i drugu pomoć. U rješavanju problema lokalne zajednice ostvaruje usku suradnju s predstavnicima lokalne uprave i

samouprave kroz djelovanje "Policije u zajednici". Prati i analizira stanje sigurnosti i pojave u cestovnom prometu. Pronalazi i provodi nove metode djelovanja policije u prometu. Planira, organizira i provodi preventivne aktivnosti prometne policije, skraćeni prekršajni postupak, usmjerava korištenje tehničkih sredstava u prometu, ostvaruje suradnju sa svim nadležnim ustanovama i školama, organizira školske prometne jedinice i prometne jedinice mladeži, nadzire rad autoškola i stanica za tehnički pregled. Rješava upite i žalbe građana i drugih organizacija i tijela u okviru obavljanja poslova iz ovlasti sigurnosti cestovnog prometa.

5.3. Operativno-komunikacijski centar policije – 192

Operativno-komunikacijski centar policije je posebna ustrojstvena jedinica koja zaprima obavijesti o sigurnosnim događajima i pojavama za područje Županije bjelovarsko-bilogorske, obavlja njihovu obradu i distribuciju policijskim postajama i policijskim službenicima na terenu, ali i pojedincima i institucijama izvan sustava policije. Koordinira rad i postupanje policijskih postaja i policijskih službi na terenu, prikuplja i obrađuje dodatne obavijesti o događajima i pojavama. U skladu s prikupljenim obavijestima, informira i angažira druge subjekte koji participiraju u provođenju mjera po poslovima sigurnosti i drugih pojava od značaja za sigurnost ljudi i imovine. U slučajevima opće opasnosti uzrokovane elementarnim nepogodama, havarijama, požarima, poplavama, epidemijama ili drugim ugrozama, poduzima sve potrebne mjere u cilju sprječavanja širenja takvih ugroza te informira i po potrebi, angažira druge nadležne subjekte izvan sustava MUP-a. Sva događanja dokumentira te izvješćuje odgovorne osobe, izrađuje stručne informacije o sigurnosnim događajima a o bitnim događanjima od značaja za sigurnost, informira javnost. Radom Operativno komunikacijskog centra policije rukovodi voditelj/ca.

5.4. Služba kriminalističke policije

U sklopu ove službe analizira se stanje i kretanje cjelokupnog kriminaliteta na području policijske uprave te suradnja s drugim ustrojstvenim jedinicama i tijelima državne vlasti na svom području u organizaciji prevencije i represije kriminala. Obavlja nadzor nad radom policijskih postaja i pruža im stručnu i tehničku pomoć. Istražuje nove pojavne oblike kriminaliteta te sprječava, otkriva i procesuiru kaznena djela općeg, gospodarskog, organiziranog kriminaliteta, kriminaliteta iz oblasti zlouporabe opojnih droga, maloljetničke delinkvencije, terorizma i ekstremnog nasilja. Radom Odjela rukovodi voditelj/ca.

5.5. Služba zajedničkih i upravnih poslova

U Službi se obavljaju pravni i kadrovski, materijalno-financijski, upravni i poslovi tehnike, a u sklopu Službe nalazi se i pisarnica te Inspektorat unutarnjih poslova. Služba obavlja poslove u vezi rješavanja imovinskopravnih odnosa policijske uprave te izrađuje upravne akte u vezi radnih odnosa djelatnika policijske uprave. Izravno se uključuje u rješavanje egzistencijalnih problema djelatnika uprave stradalih u službi ili povodom obavljanja službe. Obavlja računovodstvene poslove, razrađuje financijski plan uprave i izrađuje izvješća o financijskom poslovanju za potrebe ustrojstvenih jedinica Ministarstva. Obavlja poslove ekonomata, nabave i uskladištenja određenih roba, skrbi o tekućem održavanju objekata i opreme te razvija, usklađuje, izrađuje, nadzire, planira i održava tehnički sustav za potrebe policijske uprave. Suraduje s drugim ustrojstvenim jedinicama uprave, a također obavlja i druge poslove iz svoje nadležnosti. Radom Službe upravlja voditelj/ca.

U policijskoj upravi Bjelovarsko Bilogorske županije poslovne dužnosti obavlja 470 zaposlenika, raspoređenih u pet policijskih postaja (Garešnica - 45 zaposlenih, Daruvar – 48 zaposlenih, Grubišno Polje – 42 zaposlena, Čazma – 40 zaposlenih i Bjelovar – 50 zaposlenih), zatim postaja prometne policije Bjelovar 35 zaposlenih policajaca, te interventna jedinica policije 50 zaposlenih. U navedenoj Policijskoj upravi ne rade samo policijski službenici, nego i ljudi u ostalim službama, primjerice od administratora do načelnika policijske uprave. Njihov sustav napredovanja je predstavljen u idućim poglavljima.

5.6. Redovito napredovanje

Zakon o državnim službenicima (Narodne novine, broj 92/05, 142/06, 107/07, 27/08, 34/11, 49/11, 150/11, 34/12, 49/12, 37/13, 38/13, 01/15, 138/15 - Zakon o Registru zaposlenih u javnom sektoru (Narodne novine, broj 49/11, 150/11, 34/12, 49/12, 37/13, 38/13, 01/15 i 138/15 - OIRUSRH) propisuje da državni službenik može redovito napredovati u državnoj službi ako:

- a) je jedanput ocijenjen ocjenom „izuzetan“ ili najmanje dva puta uzastopno ocjenom „primjeren“ ili najmanje tri puta uzastopce ocjenom „uspješan“ ili višom.
- b) postoji slobodno radno mjesto propisano u Pravilniku o unutarnjem redu, na koje se službenika u postupku napredovanja može rasporediti.
- c) ispunjava uvjete za raspored na radno mjesto (članak 90., stavak 3.).

Sukladno čl. 3. Uredbe o načinima i uvjetima napredovanja državnih službenika (NN 77/07, 142/11, 105/15) (u daljnjem tekstu: Uredba), državni službenik može napredovati ako je ispunio uvjete iz čl. 90. Zakona i uvjete za raspored na radno mjesto propisane u Uredbi o klasifikaciji radnih mjesta u državnoj službi i Pravilniku o unutarnjem redu. Pri napredovanju se uzima u obzir posljednje dobivene ocjene. Zakon ne određuje da posljednje dobivene ocjene moraju biti iz godina neposredno prije godine u kojoj državni službenik napreduje, odnosno, ne mora se raditi o uzastopnima kalendarskim godinama, nego se za napredovanje uzima u obzir posljednje dobivene ocjene.

Tako npr. državni službenik može napredovati u 2017. godini, ako je za 2012. i 2016. godinu dobio ocjenu „primjeran“, a za 2013, 2014. i 2015. ga se nije ocjenjivalo, jer je iskoristio neko od prava iz zakona ili Kolektivnog ugovora (porodiljni i rodiljni dopust, neplaćen dopust i slično). Ako državni službenik ispunjava sve uvjete iz čl. 90. Zakona, kako je rečeno, može redovito napredovati i na radno mjesto više složenosti.

5.7. Izvanredno napredovanje

Državni službenik koji ne ispunjava uvjet radnog iskustva na određenim poslovima može izvanredno napredovati u državnoj službi, ako ispunjava uvjete za izvanredno napredovanje propisane u Uredbi Vlade o napredovanju državnih službenika.

5.7.1. Izvanredno napredovanje na radna mjesta rukovodećih državnih službenika

Uredba propisuje da državni službenik može izvanredno napredovati ako je ispunio uvjete iz čl. 90. Zakona, uvjete stručnog znanja iz čl. 5, 6. i 8. Uredbe te ostale uvjete iz Uredbe o klasifikaciji radnih mjesta u državnoj službi i Pravilnika o unutarnjem redu (izvanredno napredovanje). Ocjene iz čl. 90. st. 3.) Zakona mogu biti temelj za samo jedno izvanredno napredovanje. Članak 5. Uredbe propisuje uvjete izvanrednog napredovanja na radna mjesta ruko-vodećih državnih službenika te onaj tko ne ispunjava uvjet radnog iskustva na određenim poslovima za raspored na radno mjesto u potkategoriji višega rukovoditelja, rukovoditelja ili nižeg rukovoditelja može napredovati na radno mjesto u tim potkategorijama ako ima poslijediplomski znanstveni ili stručni studij, odnosno doktorat znanosti u području povezanom s državnom ili javnom upravom ili s djelokrugom državnog tijela te ako postiže osobito vrijedan učinak u području važnom za rad državnog tijela.

5.7.2. Izvanredno napredovanje na radna mjesta viših državnih službenika

Članak 6. Uredbe propisuje uvjete izvanrednog napredovanja državnih službenika na radna mjesta viših državnih službenika te onaj tko ne ispunjava uvjet radnoga iskustva na određenim poslovima za raspored na radno mjesto u potkategoriji glavnog savjetnika može napredovati na radno mjesto u toj potkategoriji, ako ima doktorat znanosti u području povezanom s djelokrugom državnog tijela te ako postiže osobito istaknute učinke u području važnome za rad državnog tijela. Državni službenik koji ne ispunjava uvjet radnog iskustva na određenim poslovima za raspored na radno mjesto u potkategoriji višeg savjetnika specijalista ili višeg savjetnika može napredovati na radno mjesto u tim potkategorijama, ako ima poslijediplomski znanstveni ili stručni studij, odnosno doktorat znanosti u području u vezi s djelokrugom državnog tijela te ako postiže izvrsne rezultate u području važnom za rad državnog tijela.

5.7.3. Izvanredno napredovanje nižih državnih službenika

Najveće zanimanje državni službenici iskazuju za primjenu odredbe o izvanrednom napredovanju, kada tijekom rada u državnoj službi steknu viši stupanj obrazovanja. Članak 8. Uredbe, što je bio na snazi do stupanja na snagu Uredbe o izmjeni Uredbe o načinima i uvjetima napredovanja državnih službenika (NN 105/15), odnosno do 2. listopada 2015, određivao je da niži državni službenik koji tijekom državne službe stekne viši stupanj obrazovanja može napredovati na radno mjesto za koje je kao uvjet propisan stupanj obrazovanja što ga je stekao naknadno. Tada ga se je raspoređivalo na radno mjesto na koje se je u državnim tijelima moglo rasporediti vježbenike, ovisno o stečenu stupnju obrazovanja, bez obveze pokusnog rada. Državni službenik imao je obvezu stručno se osposobljavati za obavljanje poslova radnoga mjesta na koje je raspoređen napredovanjem u roku mjeseca nakon raspoređivanja i morao je položiti državni stručni ispit za obavljanje poslova radnoga mjesta na koje je u postupku napredovanja bio raspoređen u daljnjem roku šest mjeseci po završetku stručnog osposobljavanja. Ako državni službenik ne položi državni stručni ispit u tome roku, bilo je propisano da će ga se rasporediti na radno mjesto na koje je bio raspoređen prije napredovanja.

Ta je odredba izmijenjena kad je 3. listopada 2015. stupila na snagu Uredba o izmjeni Uredbe o načinima i uvjetima napredovanja državnih službenika (NN 105/15) te je propisano da državni službenik koji tijekom državne službe stekne viši stupanj obrazovanja može

napredovati na nerukovodeće radno mjesto za koje je kao uvjet propisan stupanj obrazovanja što ga je stekao naknadno, ako na poslovima nižega stupnja obrazovanja u državnim tijelima ima dvostruko više radnog iskustva od iskustva propisanoga kao uvjet za raspored na radno mjesto. Sukladno toj odredbi, dakle, državni službenik koji je tijekom državne službe stekao viši stupanj obrazovanja može izvanredno napredovati, ako je jedanput ocijenjen ocjenom „izuzetan“ ili najmanje dva puta uzastopno ocjenom „primjeren“ ili najmanje tri puta uzastopce ocjenom „uspješan“ ili višom ocjenom, ako postoji slobodno radno mjesto propisano u Pravilniku o unutarnjem redu na koje se službenika u postupku napredovanja može rasporediti, ako ispunjava uvjete za raspored na to radno mjesto te ako na poslovima nižeg stupnja obrazovanja u državnim tijelima ima dvostruko više radnog iskustva od radnog iskustva propisanog kao uvjet za raspored na radno mjesto.

Tada može izvanredno napredovati i može ga se rasporediti na više radno mjesto unutar jednake kategorije, ali ne i na rukovodeće radno mjesto, odnosno radno mjesto položaj. Državni službenik koji tijekom službe stekne viši stupanj obrazovanja može biti raspoređen na rukovodeće radno mjesto, ispunji li uvjet radnog iskustva na određenim poslovima te ostale stručne uvjete za raspored na rukovodeće radno mjesto, ali bi se tada radilo o postupku redovitog napredovanja ili rasporeda sukladno Zakonu. Po stupanju na snagu izmijenjene Uredbe Ministarstvo uprave donijelo je, pod oznakom, klasa: 112-01/15-01/652, od 24. studenoga 2015., Uputu o izvanrednom napredovanju državnog službenika koji tijekom državne službe stekne viši stupanj obrazovanja. S obzirom da je Uredba stupila na snagu 3. listopada 2015., u Uputi se navodi kako državni službenik koji je izvanredno napredovao temeljem stečena višeg stupnja obrazovanja prije stupanja na snagu Uredbe, dakle prije 3. listopada 2015., mora dovršiti stručno osposobljavanje i položiti državni stručni ispit sukladno rješenju o izvanrednom napredovanju. Pri rasporedu državnog službenika nakon donošenja Pravilnika o unutarnjem redu, na temelju novog akta o unutarnjem ustrojstvu državnog tijela, državnom službeniku koji je izvanredno napredovao treba, također, priznati kako ispunjava uvjet radnog iskustva na određenim poslovima za radno mjesto na koje je izvanredno napredovao. Ovdje se, međutim, ne radi o stečenome pravu službenika na raspored na određeno radno mjesto, jer se službenike raspoređuje na radna mjesta iz Pravilnika prema potrebama službe i stručnom znanju, sukladno čl. 127. Zakona. S obzirom na rečeno, iako Zakon i Uredba propisuju mogućnost napredovanja državnih službenika, nije riječ o pravu državnog službenika, nego o mogućnosti rasporeda državnog službenika na više radno mjesto, naravno uz ispunjenje propisanih uvjeta, a o napredovanju državnog službenika odlučuje čelnik tijela.

6. ZAKLJUČAK

Završni rad kojim je obrađena tema primjene sustava napredovanja u policijskim upravama sadrži bitne odredbe odgovarajućih pravnih propisa, načina postupanja policijskih službenika kroz rad, kretanje kao i odnos policijskih službenika prema građanima.

Poznata su dva sustava napredovanja u državnoj službi: automatski i otvoreni. U sklopu ovih sustava, najčešći oblici napredovanja jesu: napredovanje u plaći, zvanju, na radnom mjestu prema hijerarhiji. No, u praksi se navedeni oblici kombiniraju, uz primjerice istodobno napredovanje, u plaći i zvanju, odnosno u plaći i radnom mjestu, kao i zvanju i položaju.

Potrebno je istaknuti kako napredovanje u službi pridonosi:

- popunjavanje radnih mjesta u upravnoj organizaciji te
- poboljšanje vlastitog položaja službenika.

Evolucijom policijske organizacije i inzistiranjem na poboljšanju učinkovitosti policije došlo je do izražene specijalizacije policije kao općeprisutnog procesa. Naime, posljedično je došlo do masovnog prelaska kvalitetnijih i iskusnijih policijskih službenika iz temeljne policije u druge strukture i organizacijske jedinice policije. Kao zaseban problem prisutna je činjenica da je radno mjesto policijskog službenika (pozornika ili policajca u patroli) važećim podzakonskim aktima predviđeno u najnižem policijskom zvanju bez fleksibilnog sustava napredovanja u zvanju u okviru istog radnog mjesta, iako se policija u suštini definira kao karijerna i hijerarhijski definirana služba, pa redove temeljne policije uglavnom popunjavaju mladi policajci (početnici) koji taj posao doživljavaju kao privremenu i prolaznu etapu u svojoj policijskoj karijeri ili oni lošiji i nesposobni za druge poslove, čak i pojedinci raspoređeni u temeljnu policiju po "kazni" iz drugih struktura policije.

Policijski sustav je usko vezan i obuhvaća sva ona pitanja koja se tiču položaja policije u društvu te načina na koji je njena uloga definirana Ustavom, Zakonom te kako se ona odražava u praksi. Postupak napredovanja policijskih službenika određen je brojnim zakonskim i podzakonskim aktima koji su u radu spomenuti.

Nažalost, ti pravni akti u praksi često predstavljaju mrtvo slovo na papiru iz brojnih razloga. Jedan od najznačajnijih je način na koji se u našem društvu dolazi do napredovanja na radnom mjestu. Napredovanje, nažalost nije strogo vezano za zasluge i postignuća pojedinca, već više ovisi o drugim faktorima; podobnosti, stranačkoj, obiteljskoj ili nekoj drugoj, manje vezanoj u samu profesionalnu stručnost pojedinca. Zbog toga se stvara loša percepcija svih državnih službenika u javnosti. Nažalost, jer obavljanje policijskih poslova

predstavlja visokostresan posao, posebice, jer su policijski službenici često izloženi nasilju, uznemirujućim i negativnim elementima društva, što je rizik za njihovo tjelesno i psihološko zdravlje.

Nadalje, bilo bi potrebno, na razini zakonodavne vlasti donijeti poseban zakon koji bi odredio promicanje, te odrediti plaće i druga materijalna prava državnih službenika, u namjeri da se poboljša socijalni i materijalni status policijskih službenika.

7. LITERATURA

Knjige i članci:

1. Borković, I. (2002) *Upravno pravo*, VII. Izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Zagreb, Narodne novine d.d.
2. Koprić I., et.al. (2014) *Upravna znanost, Javna uprava u suvremenom europskom kontekstu*, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar za javnu upravu i javne financije, Zagreb, Biblioteka Suvremena javna uprava, Knjiga br. 25
3. Marčetić, G. (2006) *Službenici u suvremeno doba*, u: Javna uprava, nastavni materijali, Zagreb, Suvremena javna uprava, str. 111.-117.
4. Marčetić, G. (2006) *Upravljanje ljudskim potencijalima*, u: Javna uprava, nastavni materijali, Zagreb, Suvremena javna uprava, str. 101.-109.
5. Pusić, E., „*Nauka o upravi*“, izd. Školska knjiga, Zagreb, 2002.,
6. Pušeljić, M., Jelenski, M. (2007) *Policijski sustavi - realizacija policijske funkcije kroz ustroj*, Policijska sigurnost (Zagreb), godina 16. broj 1-2, str. 1-19
7. Pušeljić, M., Magušić, F. (2008) *Uprava i policija*, Policijska sigurnost, godina 17., broj 3-4, Zagreb, str. 192-218.
8. Pušeljić, M., Orlović, A. (2010) *Dimenzija policijske organizacijske strukture*, Policijska sigurnost, godina 19., broj 2, Zagreb, str. 143-153.
9. Vrban, D. (2003) „*Država i pravo*“, izd. Zagreb, Golden marketing

Pravni propisi:

10. Zakon o državnim službenicima (NN 92/05, 142/06, 77/07, 107/07, 27/08, 34/11, 49/11, 150/11, 34/12, 49/12, 37/13, 38/13, 01/15, 138/15),
11. Zakon o policiji, (NN 34/11, 130/12, 89/14, 151/14, 33/15, 121/16.),
12. Zakon o policijskim poslovima i ovlastima, (NN 76/09, 92/14.),
13. Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, (NN 137/09, 14/10, 60/10),
14. Zakon o Registru zaposlenih u javnom sektoru, (NN 49/11, 150/11, 34/12, 49/12, 37/13, 38/13, 01/15 i 138/15 – OIRUSRH,
15. Uredba o načinima i uvjetima napredovanja državnih službenika (NN 77/07, 142/11 i 105/15),
16. Uredba o uvjetima za stjecanje policijskih zvanja, oznakama policijskih zvanja, funkcionalnim oznakama radnih mjesta, promaknuću i napredovanju kroz policijska zvanja (NN 129/11 i 15/13)

17. Uredba o načinima i uvjetima napredovanja državnih službenika (NN 77/07, 142/11 i 105/15),
18. Uredba o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u državnoj službi (NN 37/01, 38/01, 71/01, 89/01, 112/01, 7/02 ispr., 17/03, 197/03, 21/04, 25/04, 66/05, 131/05, 11/07, 47/07, 109/07, 58/08, 32/09, 140/09, 21/10, 38/10, 77/10, 113/10, 22/11, 142/11, 31/12, 49/12, 60/12, 78/12, 82/12, 100/12, 124/12, 140/12 i 16/13),
19. Pravilnik o načinu postupanja policijskih službenika, l. 2. i 170. (NN 89/10 i 76/15),
20. Pravilnik o načinu primjene sredstava prisile, (NN 128/99., 55/00., 59/00., 129/00., 59/01., 67/01., 11/02., 190/03. – pročišćeni tekst, 76/07., 27/08., 66/10),
21. Pravilnik o ocjenjivanju policijskih službenika (NN 113/12 čl. 7, 8 i 10),
22. Raspisi Ravnateljstva policije broj: 511-01-12-5114/10-01. od 23. 4. 2001. godine, 511-01-22-39053/2-02. od 21. 5. 2002. godine, 511-01-22/29-67518/05. od 12. 9. 2005. godine, 511-01-21-66309/06. od 12. 9. 2006. godine, 511-01-22/29-954/07. od 5. 1. 2007. godine.
23. Etički kodeks policijskih službenika (NN 62/12.).

Internet izvori:

24. Operativno-komunikacijski centar policije – 192, dostupno na: <http://bjelovarsko-bilogorska.policija.hr/MainPu.aspx?id=14367>, (5.5.2017.),
25. Policijska postaja Bjelovar, dostupno na: <http://bjelovarsko-bilogorska.policija.hr/MainPu.aspx?id=14505>, (1.5.2017.),
26. Policijska postaja Čazma, dostupno na: <http://bjelovarsko-bilogorska.policija.hr/MainPu.aspx?id=14507>, (2.5.2017.),
27. Policijska postaja Daruvar, dostupno na: <http://bjelovarsko-bilogorska.policija.hr/MainPu.aspx?id=14510>, (2.5.2017.),
28. Policijska postaja Garešnica, dostupno na: <http://bjelovarsko-bilogorska.policija.hr/MainPu.aspx?id=14511>, (3.5.2017.),
29. Policijska postaja Grubišno Polje, dostupno na: <http://bjelovarsko-bilogorska.policija.hr/MainPu.aspx?id=14512>, (4.5.2017.),
30. Policijska uprava Bjelovarsko-bilogorska, dostupno na: <http://bjelovarsko-bilogorska.policija.hr/DefaultPu.aspx?id=1284>, (1.5.2017.),
31. Služba kriminalističke policije, dostupno na: <http://bjelovarsko-bilogorska.policija.hr/MainPu.aspx?id=14383>, (5.5.2017.),

32. Služba policije, dostupno na: <http://bjelovarsko-bilogorska.policija.hr/MainPu.aspx?id=14370>, (6.5.2017.),
33. Služba zajedničkih i upravnih poslova, dostupno na: <http://bjelovarsko-bilogorska.policija.hr/MainPu.aspx?id=14384>, (7.5.2017.),
34. Ured načelnika, dostupno na: <http://bjelovarsko-bilogorska.policija.hr/MainPu.aspx?id=14364>, (7.5.2017.)

8. POPIS PRILOGA

Prilog I: Izgled oznaka osobnih policijskih zvanja i funkcionalnih oznaka.....	35
Prilog II: Dodatne oznake radnog mjesta.....	38
Prilog III. Prijava za polaganje ispita za policijsko zvanje.....	40

9. PRILOZI

PRILOG 1: IZGLED OZNAKA OSOBNIH POLICIJSKIH ZVANJA I FUNKCIONALNIH OZNAKA TEMELJNE I PROMETNE POLICIJE

	POLAZNIK SREDNJE ŠKOLE – TEČAJA ZA POLICAJACA
	VJEŽBENIK SREDNJE STRUČNE SPREME
	VJEŽBENIK SA ZAVRŠENIM PREDDIPLOMSKIM SVEUČILIŠNIM ILI STRUČNIM STUDIJEM U TRAJANJU OD NAJMANJE TRI GODINE
	VJEŽBENIK SA ZAVRŠENIM PREDDIPLOMSKIM I DIPLOMSKIM SVEUČILIŠNIM STUDIJEM ILI INTERGIRANIM SVEUČILIŠNIM STUDIJEM ILI SPECIJALISTIČKIM DIPLOMSKIM STRUČNIM STUDIJEM
	POLICAJAC
	VIŠI POLICAJAC
	SAMOSTALNI POLICAJAC
	POLICIJSKI NAREDNIK
	VIŠI POLICIJSKI NAREDNIK
	SAMOSTALNI POLICIJSKI NAREDNIK
	POLICIJSKI INSPEKTOR
	VIŠI POLICIJSKI INSPEKTOR
	SAMOSTALNI POLICIJSKI INSPEKTOR
	GLAVNI POLICIJSKI INSPEKTOR
	POLICIJSKI SAVJETNIK
	GLAVNI POLICIJSKI SAVJETNIK
	GLAVNI RAVNATELJ POLICIJE
	ZAMJENIK GLAVNOG RAVNATELJA POLICIJE

POMOĆNIK GLAVNOG RAVNATELJA POLICIJE – NAČELNIK
UPRAVE U RAVNATELJSTVU POLICIJE, NAČELNIK POLICIJSKE
AKADEMIJE, NAČELNIK CENTRA ZA FORENZIČNA ISPITIVANJA
ISTRAŽIVANJA I VJEŠTAČENJA »IVAN VUČETIĆ«, NAČELNIK
UPRAVE U SJEDIŠTU

NAČELNIK POLICIJSKE UPRAVE

POLICIJSKI KAPELAN

FUNKCIONALNE OZNAKE RADNIH MJESTA PRIPADNIKA SPECIJALNE POLICIJE

ZAPOVJEDNIK SPECIJALNE POLICIJE

POMOĆNIK ZAPOVJEDNIKA SPECIJALNE POLICIJE

VODITELJ PREGOVARAČA SPECIJALNE POLICIJE
VODITELJ SAVJETNIKA ZA KRIZNE SITUACIJE
VODITELJ –VIŠI INSTRUKTOR U ZAPOVJEDNIŠTVU SPECIJALNE
POLICIJE

VODITELJ ZA ZAKONITOST I METODOLOGIJU POSTUPANJA
ZAPOVJEDNIK ATJ LUČKO
ZAPOVJEDNIK SJP SPLIT
ZAPOVJEDNIK SJP RIJEKA
ZAPOVJEDNIK SJP OSIJEK
ZAPOVJEDNIK ZRAKOPLOVNE JEDINICE
ZAPOVJEDNIK RONILAČKOG
CENTRA

POMOĆNIK ZAPOVJEDNIKA ATJ LUČKO
POMOĆNIK ZAPOVJEDNIKA SJP SPLIT
POMOĆNIK ZAPOVJEDNIKA SJP RIJEKA
POMOĆNIK ZAPOVJEDNIKA SJP OSIJEK
POMOĆNIK ZAPOVJEDNIKA ZRAKOPLOVNE JEDINICE
POMOĆNIK ZAPOVJEDNIKA RONILAČKOG CENTRA

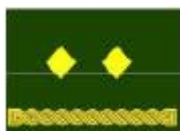

POLICIJSKI PREGOVARAČ
POLICIJSKI SAVJETNIK
PILOT HELIKOPTERA 1. KATEGORIJE
VODITELJ PROGRAMA SIGURNOSTI LETENJA I OPERACIJA NA
ZEMLJI

VODITELJ PROGRAMA ZA SUSTAV KAKVOĆE
INSTRUKTOR SPECIJALISTIČKE OBUKE
ZAPOVJEDNIK VODA
PILOT HELIKOPTERA 2. KATEGORIJE
INŽENJER ROTIRAJUĆIH DIJELOVA

INSTRUKTOR ODRŽAVANJA ZRAKOPLOVA

VOĐA SPECIJALISTIČKE GRUPE
ZRAKOPLOVNI TEHNIČAR

POLICAJAC SPECIJALAC
MANIPULANT GORIVOM
VODIČ SLUŽBENOG PSA

FUNKCIONALNE OZNAKE RADNIH MJESTA PRIPADNIKA INTERVENTNE POLICIJE

ZAPOVJEDNIK INTERVENTNE POLICIJE

POMOĆNIK ZAPOVJEDNIKA
INTERVENTNE POLICIJE

POLICIJSKI SLUŽBENIK – INSTRUKTOR U ZAPOVJEDNIŠTVU
INTERVENTNE POLICIJE

ZAPOVJEDNIK JEDINICE INTERVENTNE POLICIJE

ZAMJENIK ZAPOVJEDNIKA JEDINICE INTERVENTNE POLICIJE
POMOĆNIK ZAPOVJEDNIKA JEDINICE INTERVENTNE POLICIJE

ZAPOVJEDNIK SATNIJE INTERVENTNE POLICIJE

POMOĆNIK ZAPOVJEDNIKA SATNIJE INTERVENTNE POLICIJE
INSTRUKTOR U JEDINICI INTERVENTNE POLICIJE
ZAPOVJEDNIK VODA U INTERVENTNOJ POLICIJI

POLICIJSKI SLUŽBENIK U JEDINICI
INTERVENTNE POLICIJE

ZAPOVJEDNIK ODJELJENJA U INTERVENTNOJ POLICIJI

VOĐA GRUPE U INTERVENTNOJ POLICIJI

POLICAJAC U INTERVENTNOJ POLICIJI

PRILOG II. DODATNE OZNAKE RADNOG MJESTA

ZAMJENIK NAČELNIKA

POMOĆNIK NAČELNIKA

NAČELNIK SEKTORA

NAČELNIK ODJELA

NAČELNIK OKCP-a

VODITELJ ODSJEKA

VODITELJ PODODSJEKA

VODITELJ OKCP-a

VODITELJ SMJENE

POM. VODITELJA SMJENE

NAČELNIK PP

POM. NAČELNIKA PP

ŠEF SMJENE

POM. ŠEFA SMJENE

VOĐA SEKTORA

VOĐA GRUPE

PRIČUVNA POLICIJA

POLICIJSKI KAPELAN

IZJAVA O AUTORSTVU RADA

Ja, **Robin Jurković**, pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor završnog rada pod naslovom **Primjena sustava napredovanja u policijskim upravama** te da u navedenom radu nisu na nedozvoljen način korišteni dijelovi tuđih radova.

U Požegi, 27. lipnja 2017. godine

Robin Jurković

